

VISOKO ŠOLSTVO NA GORIŠKEM KOT RAZVOJNA PODPORA GLOBALIZACIJI PROIZVODNJE IN STORITEV

dr.Karl Bonutti, mag.Uroš Saksida, mag. Boris Nemec, Forum za Goriško, www.fzg.si

1. VPRAŠANJE VLADI RS:

Kdaj bo Vlada obstoječim tehničnim fakultetam zagotovila sredstva za odpiranja in delovanja njihovih dislociranih enot v regijskih visokošolskih središčih kot koplement novim malim univerzam?

OBRAZLOŽITEV VPRAŠANJA:

Forum za Goriško se zavzema za oblikovanje takega visokošolskega prostora v regiji, ki bo ustrezal globalnim razvojnim izzivom najbolj zahodne slovenske regije - Goriške. Podpiramo preoblikovanje **Politehnike v Univerzo v Novi Gorici**, saj bo tako le-ta postala tudi institucionalna protiutež Univerzama na italijanski strani meje. Politehnika izvaja študijske programe na področju naravoslovja in tako pripomore k povečanju vpisa dijakov na naravoslovne študije, hkrati pa izvaja programe s področja humanistike in tako prispeva tudi k utrujevanju slovenske zavesti na občutljivem stiku slovenstva z drugimi ekonomsko močnejšimi narodi.

Hkrati daje Forum velik pomen tudi oblikovanju takega regijskega visokošolskega prostora, ki bi sledil smernicam države na področju razvoja visokega šolstva v povezavi z gospodarstvom (izobraževanje za potrebe gospodarstva, povečanje vpisa na naravoslovno-tehniške študije in večja povezanost visokega šolstva z gospodarstvom). Zato Forum za Goriško podpira tudi zavod **Visokošolsko in raziskovalno središče Primorske, Nova Gorica (VIRS Primorske)** kot ustanovo, ki so jo ustanovila največja podjetja iz Goriške in močnejše goriške občine. Poslanstvo tega zavoda je v pomoči in koordinaciji vzpostavljanja takih visokošolskim programov v regiji, ki so v sinergiji z regijskim gospodarstvom (izobražujejo za deficitarne in perspektivne poklice s področja tehnike in naravoslovja). Vloga VIRS ni v vzpostavljanju konkurence nastajajoči novogoriški univerzi, ampak v hitrem in učinkovitem prenosu obstoječih programov slovenskih tehničnih fakultet v regijo. Sedanja podjetja za globalno tekmo potrebujejo veliko inženirjev danes in še več jutri, ki jih lahko najhitreje zagotovijo le obstoječe univerze. Sicer bo neizbežen uvoz tehničnih kadrov od koderkoli, medtem ko bodo domači visokošolski diplomanti drugih smeri neuspešno iskali zaposlitev. Po analizi, ki je bila opravljena med dijaki vseh srednjih šol v regiji, so namreč ugotovili, da je bližina izvajanja študija za skoraj polovico dijakov glavni motivator za vpis na določen študijski program. Če upoštevamo še podatek, da bi se na tehnične študije v Ljubljano rado vpisalo manj kot deset odstotkov dijakov iz goriške regije, potem imamo možnost za povečanje vpisa na tehnične študije ravno z dislociranimi enotami obstoječih tehničnih fakultet. Obstoječe in modificirane **programe** s področja tehnike in naravoslovja je potrebno približati bivališču dijakov. Ustanovitelji VIRS-a v ta namen prispevajo tudi lastna finančna in druga sredstva. Menimo, da je tudi v interesu države, da bi taka prizadevanja podprla s financiranjem delovanja dislociranih enot obstoječih fakultet. V delo takih dislociranih enot se bodo vključevali strokovnjaki iz podjetniških razvojnih laboratorijev in inštitutov, kot je že dosedanja izkušnja VIRS. Z dislociranimi enotami bomo v regiji dosegli izvajanje kvalitetnih študijskih programov, ki so v tesni povezavi z gospodarstvom (preko vključevanja strokovnjakov iz gospodarstva v delo teh enot, preko intenzivnega sodelovanja študentov iz podjetij že v času študija ter preko uporabe laboratorijev in inštitutov podjetij tako za pedagoško kot raziskovalno delo dislociranih enot ter ne nazadnje tudi skupnih raziskavah za nastajanje novih tehnologij in proizvodov.

2. VPRAŠANJE VLADI RS:

Ali bo Vlada RS podprla pobudo za ustanovitev prve univerze Evropske unije v Novi Gorici/Gorici ?

OBRAZLOŽITEV VPRAŠANJA:

Ob pridružitvi Slovenije k EU so župani Gorice, Nove Gorice in Šempetra-Vrtojbe podpisali pobuda za ustanovitev **Univerze Evropske unije s sedežem na obmejem pasu med Novo Gorico in Gorico**, ki bi nastala s sprejetjem ustanovnega odloka Evropskega parlamenta. Profesor Karl Bonutti, idejni oče pobude, je zamisel 1. maja 2004 v Gorici predstavil predsedniku EU komisije prof. Romanu Prodiu, ki je idejo podprl. Kmalu potem so idejo podprli še predsednik Republike Slovenije **dr. Janez Drnovšek** in predsednik Hrvaške **g. Stipe Mesić**. Ravno tako jo je podprlo **Panevropsko gibanje in Otto von Habsburg** na svojem kongresu letos v Muenchenu. Pobudniki si prizadevajo pridobiti podporo predsednika Republike Italije in Vatikana ter lobirajo preko slovenskih EU parlamentarcev v Bruslju.

V sklopu reform visokošolskega izobraževanja, predlagamo predsedniku Vlade, da se zavzame za pobudo ustanovitve prve univerze EU zlasti ob priložnosti slovenskega predsedovanja Evropski uniji leta 2008.

Menimo, da ima Goriška prepričljive argumente za tako velikopotezen projekt, in sicer iz teh temeljnih razlogov:

1.

Goriška je tisočletno stičišče treh evropskih jezikovnih skupin, latinske, slovanske in germanske. V Gorici so Slovenci, Furlani, Italijani, Avstrijci, Judje in mnogi narodi avstrijskega cesarstva stoletja živeli v sožitju in strpnosti različnih kultur, kar je temeljni cilj obstoja EU. Prav tu so ugodni pogoji za uveljavitev in »demonstracijo« vsehstransko uspešnega sodelovanja med narodi Evrope.

2.

Delovanje prve univerze EU na Goriškem, kot središču akademskega združevanja vseh Evropskih dežel, naj narodom EU sporoča idejo miru in sodelovanja med evropskimi narodi, saj so se prav tu krvavo spopadali v času prve svetovne vojne. Milijon mladih vojakov dvajsetih evropskih narodov je izgubilo življenje ali postalo invalidi, od Italijanov, Avstrijcev, Madžarov, Slovencev, do Bosancev, Čehov, Poljakov in celo Rusov. Nedvomno bi takšno pobudo v EU parlamentu podprle vse te države, saj se tu nahajajo grobovi njihovih vojakov.

Univerza EU bi prispevala k preraščanju negativnih izkušenj Goriške v preteklem stoletju, ki so jih povzročili prav politiki vodilnih evropskih prestolnic (Londonski pakt 1915). Zato obstaja tudi moralni dolg politikov teh držav do trpljenja Primorcev v preteklem stoletju.

3.

V Novi Gorici so pokopani tudi zadnji francoski kralji, zato naj bi bili menda tudi Francozi naklonjeni predlagani pobudi.

4.

Nova Gorica/ Gorica je na križišču avtocest Milano-Budimpešta in Muenchen-Trst, v bližini so tudi letališča nizkocenovnih prevoznikov Ronke, Treviso pa še Benetke in Ljubljana. Od tu so dobre železniške povezave s celotno Evropo.

5.

Gorica je bila v preteklih stoletjih tudi uveljavljeno počitniško mesto, v bližini morja (20 km), Alp, Dolomitov, privlačno v poletnem in zimskem času. Z odpravo italijansko-slovenske mejnih zaprek je prav na Goriškem realno pričakovati ponovno uveljavitev plodnega sodelovanja med različnimi narodi. Razmišljanja vodilne ameriške multinacionalke Harrah' Entertainment, da prav tu postavi svoj evropski »Las Vegas«, potrjuje navedena pričakovanja.

6.

Dosedanji kontakti z italijanskimi sogovorniki dokazujejo njihovo iskreno zanimanje in podporo, zato predlagamo, da bi naš predsednik Vlade RS uradno posredoval pobudo slovenskim EU poslancem. Ti naj bi skupno z italijanskimi kolegi predstavili pobudo EU univerze Evropskemu Parlamentu.

(priloga: »EU Univeristy« v angleščini posredovana v Bruselj)